

باسمه تعالی

نام طراح: محمدرضا قربانی	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	مدت زمان امتحان: ۸۰ دقیقه
محل خدمت: سروایت	معاونت آموزش متوسطه	تعداد سوالات: ۳۸
نام درس: فارسی دهم (۱)	اداره تکنولوژی، گروه های آموزشی و بررسی محتوا متوسطه	تعداد صفحات: ۵
پایه و رشته: همه رشته ها	نمونه سوالات استاندارد گروه درسی زبان و ادبیات فارسی	تاریخ طراحی: ۱۴۰۳/۹/۱۵

ردیف	عنوان سوال (همراه با پاسخ)	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	معنی واژه مشخص شده را بنویسید. همه بندگان خود را از عذاب قرض و دین فرج دهد. پاسخ: وام، بدهی. ۰/۲۵ ص ۶۲	۰/۲۵
۲	کدام معادل معنایی از واژه «یله» در بیت زیر دریافت نمی شود؟ راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل یله الف) تکیه ب) آویز ج) آزاد د) رها پاسخ: آویز. ۰/۲۵ ص ۱۴	۰/۲۵
۳	معنی واژه مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟ الف) با خشم و اندوه به دیوار و عمله بناها نگاه می کرد. ب) مرد حقه را برگرفت و به خانه رفت و سودای آتش گرفت. ج) پیران قبیله خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان مولج مباش. د) خواست کزان ورطه قدم در کشد / خویشتن از حادثه برتر کشد پاسخ: ب) اندوه و غم. ۰/۲۵ ص ۵۲	۰/۲۵
۴	در عبارت زیر، معادل معنایی واژه «طرب» را مشخص کنید. «هم فرقت بود و هم وصلت، هم محنت بود، هم شادی.» پاسخ: شادی. ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵
۵	املاي درست را در جمله های زیر انتخاب کنید. الف) بدان کوش که به هر (مهالی - محالی)، از حال و نهاد خویش بنگردی. ب) در دفع مکاید دشمن تأخیر (ثواب - صواب) نبیند. ج) عظمت - عزمت) ضامن دوام جهان شد. پاسخ: الف) محالی. ۰/۲۵ ص ۱۸ ب) صواب. ۰/۲۵ ص ۱۷ ج) عزمت. ۰/۲۵ ص ۳۳	۰/۷۵
۶	در کدام یک از موارد زیر، نادرستی املايي بیشتری دیده می شود؟ الف) درست همچون سفری به غنهار، هم بیلاق بود و هم صرفه جویی می کرد. ب) و آنکه غفلت بر احوال وی قالب و عجز در افعال وی ظاهر بود، حیران و سرگردان و مدحوش و پای کشان چپ و راست می رفت پاسخ: ب) غالب و مدهوش. ۰/۲۵ ص ۱۷	۰/۲۵
۷	در گروه کلمات زیر، سه واژه نادرست املايي بیابید و شکل درست آن ها را بنویسید. حضم زیادت، غلقله زن و چهره نما، وقت حیلت، مقابله لعیمی، رعشه شدید پاسخ: حزم زیادت. ۰/۲۵ ص ۱۷ - غلقله زن و چهره نما. ۰/۲۵ ص ۱۳ - مقابله لعیمی. ۰/۲۵ ص	۰/۷۵
۸	کدام یک از واژگان زیر، اهمیت املايي کمتری دارد؟ الف) معرکه ب) نظر ج) دوام د) سخره پاسخ: ج) دوام. ۰/۲۵ ص ۳۳	۰/۲۵
۹	با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید. «دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد» الف) زمان فعل «بلغزد» را در مصراع اول دقیقاً مشخص کنید. ب) نقش دستوری ضمیر پیوسته «ت» را مشخص کنید. پاسخ: الف) مضارع التزامی. ۰/۲۵ ص ۴۹ ب) مفعول. ۰/۲۵ ص ۴۹	۰/۵

باسمه تعالی

نام طراح: محمدرضا قربانی	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	مدت زمان امتحان: ۸۰ دقیقه
محل خدمت: سروایت	معاونت آموزش متوسطه	تعداد سوالات: ۳۸
نام درس: فارسی دهم (۱)	اداره تکنولوژی، گروه های آموزشی و بررسی محتوا متوسطه	تعداد صفحات: ۵
پایه و رشته: همه رشته ها	نمونه سوالات استاندارد گروه درسی زبان و ادبیات فارسی	تاریخ طراحی: ۱۴۰۳/۹/۱۵

۰/۷۵	۱۰	پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) در بیت «در بر من ره چو به پایان برد / از خجلی سر به گریبان برد» «چو» (حرف اضافه / حرف ربط) است. ب) در شعر «و فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده ای» «محراب» (مسنند / مفعول) است. ج) در بیت «چون بدم سبزه در آغوش من / بوسه زند بر سر و بر دوش من» «من» (نهاد/ مضاف الیه) است. پاسخ: الف) حرف ربط. ۰/۲۵ ص ۱۴ ب) مسند. ۰/۲۵ ص ۳۱ ج) مضاف الیه ۰/۲۵ ص ۱۳
۰/۵	۱۱	با توجه به متن زیر درستی یا نادرستی عبارات را مشخص کنید. «اگر از بیگانه ناایمن شوی زود به مقدار ناایمنی، خویش را از وی ایمن گردان و از آموختن، ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی.» الف) زمان فعل جمله چهارم، از نوع ماضی ساده می باشد. درست نادرست ب) نقش دستوری واژه «آموختن»، «متمم» است. درست نادرست پاسخ: الف) نادرست. ۰/۲۵ ص ۱۸ ب) درست. ۰/۲۵ ص ۱۸
۰/۵	۱۲	نوع حذف را در موارد زیر مشخص کنید. الف) نومیادی را در امید، بسته دان و امید را در نومیادی. ب) به نام کردگار هفت افلاک / که پیدا کرد آدم از کفی خاک پاسخ: الف) لفظی. ۰/۲۵ ص ۱۸ ب) معنایی. ۰/۲۵ ص ۱۰
۰/۲۵	۱۳	در کدام گزینه «ضمیر پیوسته» نقش دستوری «مضاف الیه» ندارد؟ الف) مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی قدر کرد / که مردنی چنان غبطه بزرگ زندگانی شد. ب) لاله دیدم، روی زیبای توام آمد به یاد / شعله دیدم، سرکشی های توام آمد به یاد ج) چو یار نیست به تسکین خلق نتوان زیست / که دوستان اگر دم دل دهند، جان ندهند د) زهی گویا ز تو، کام و زبانم / تویی هم آشکارا، هم نهانم پاسخ: ج) چو یار نیست به تسکین خلق نتوان زیست / که دوستان اگر دم دل دهند جان ندهند. ۰/۲۵ ص ۵۰
۰/۲۵	۱۴	در همه گزینه ها واژه دو تلفظی به کار رفته است، به جز.... الف) جاودان ب) آموزگار ج) روزگار د) کایدان پاسخ: د) کایدان. ۰/۲۵ ص ۵۴
۰/۷۵	۱۵	در عبارت زیر نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید. یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود و زلیخا در عشق و درد او بی قرار بود. پاسخ: او: مضاف الیه. ۰/۲۵ - او: مضاف الیه. ۰/۲۵ - بی قرار: مسند. ۰/۲۵ ص ۵۴
۰/۵	۱۶	بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید. چو در وقت بهار آبی پدیدار حقیقت پرده برداری ز رخسار پاسخ: چو در وقت بهار پدیدار آبی / حقیقت پرده ز رخسار برداری. ۰/۵ ص ۱۰
		قلمرو ادبی (۵ نمره)
۰/۲۵	۱۷	قابوس نامه اثری تعلیمی در آیین زندگی است که ..... آن را نوشته است. پاسخ: عنصرالمعالی کیکاووس. ۰/۲۵ ص ۱۸
۰/۲۵	۱۸	گنج حکمت «حُفَّه راز» نوشته محمدبن منور برگرفته از کتاب ..... است. پاسخ: اسرار التوحید. ۰/۲۵ ص ۵۲
۰/۵	۱۹	پدیدآورنده کدام یک از آثار زیر به درستی بیان نشده است؟ دیوار: صادق هدایت / کلیله و دمنه: ترجمه نصرالله منشی / اتاق آبی: سهراب سپهری / گوشواره عرش: سیف فرغانی / ارزیابی شتاب زده: جلال آل احمد پاسخ: دیوار: جمال میرصادقی و گوشواره عرش: سیف فرغانی. ۰/۵ ص ۲۷ و ۳۳

باسمه تعالی

نام طراح: محمدرضا قربانی	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	مدت زمان امتحان: ۸۰ دقیقه
محل خدمت: سروایت	معاونت آموزش متوسطه	تعداد سوالات: ۳۸
نام درس: فارسی دهم (۱)	اداره تکنولوژی، گروه های آموزشی و بررسی محتوا متوسطه	تعداد صفحات: ۵
پایه و رشته: همه رشته ها	نمونه سوالات استاندارد گروه درسی زبان و ادبیات فارسی	تاریخ طراحی: ۱۴۰۳/۹/۱۵

۲۰	<p>به سؤالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) کدام یک از موارد زیر، تکمیل کننده مصراع «به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب» است؟</p> <p>۱- که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را ۲- که علم کند به عالم شهدای کربلا را</p> <p>ب) مصرعی از شعر «همای رحمت» را بنویسید که در آن واژه «اسیر» دو بار تکرار شده است.</p> <p>ج) مصراع اول بیت زیر را مرتب کنید.</p> <p>«امیدم، شب، در، صبحگاهی، همه، این، نسیم، که به پیام آشنایی بنوازد آشنا را»</p> <p>پاسخ: الف) ۲) که علم کند به عالم شهدای کربلا را. ۰/۲۵ ص ۴۴ ب) چو اسیر توست اکنون به اسیر کن مدارا! ۰/۲۵ ص ۴۴</p> <p>ج) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی. ۰/۵ ص ۴۵</p>	۱												
۲۱	<p>همه آرایه های داخل کمانک در بیت زیر دیده می شود، به جز .....</p> <p>لیک چنان خیره و خاموش ماند کز همه شیرین سخنی، گوش ماند</p> <p>الف) حس آمیزی ب) حسن تعلیل ج) کنایه د) مجاز</p> <p>پاسخ: حسن تعلیل. ۰/۲۵ ص ۱۴</p>	۰/۲۵												
۲۲	<p>در بیت زیر «ترکیب وصفی» به کار رفته به چه آرایه ادبی آراسته شده است؟</p> <p>قطره باران که درافتد به خاک زو بدمد بس گهر تابناک</p> <p>پاسخ: گهر تابناک: استعاره (گل و گیاه). ۰/۲۵ ص ۱۴</p>	۰/۲۵												
۲۳	<p>آرایه مناسب هر مورد از ستون «الف» را از ستون «ب» انتخاب کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ستون «الف»</th> <th>ستون «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید</td> <td>۱) استعاره</td> </tr> <tr> <td>ب) صداقت / شیرین ترین لبخند / بر لبان اراده توست</td> <td>۲) ایهام</td> </tr> <tr> <td>ج) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد</td> <td>۳) حسن تعلیل</td> </tr> <tr> <td>د) درین این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟</td> <td>۴) حس آمیزی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۵) مجاز</td> </tr> </tbody> </table> <p>پاسخ: الف) ۲) ایهام. ۰/۲۵ ص ۵۱ ب) ۴) حس آمیزی. ۰/۲۵ ص ۳۳</p> <p>ج) ۵) مجاز. ۰/۲۵ ص ۴۱ د) ۱) استعاره. ۰/۲۵ ص ۱۴</p>	ستون «الف»	ستون «ب»	الف) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید	۱) استعاره	ب) صداقت / شیرین ترین لبخند / بر لبان اراده توست	۲) ایهام	ج) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد	۳) حسن تعلیل	د) درین این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟	۴) حس آمیزی		۵) مجاز	۱
ستون «الف»	ستون «ب»													
الف) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید	۱) استعاره													
ب) صداقت / شیرین ترین لبخند / بر لبان اراده توست	۲) ایهام													
ج) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد	۳) حسن تعلیل													
د) درین این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟	۴) حس آمیزی													
	۵) مجاز													
۲۴	<p>در بیت زیر واژه های قافیه به کدام آرایه ادبی مزین شده است؟</p> <p>گه به دهان، برزده کف، چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف</p> <p>پاسخ: جناس (ناهمسان). ۰/۲۵ ص ۵۴</p>	۰/۲۵												
۲۵	<p>در ابیات زیر، درستی یا نادرستی آرایه ادبی واژه های مشخص شده را تعیین کنید.</p> <p>الف) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد (تلمیح)</p> <p>ب) چو گفتمش که دلم را نگاه دار، چه گفت؟ / ز دست بنده چه خیزد، خدا نگه دارد (ایهام)</p> <p>پاسخ: الف) نادرست. ۰/۲۵ ص ۴۱ ب) درست. ۰/۲۵ ص ۴۹</p>	۰/۵												
۲۶	<p>با توجه به ابیات زیر، به سؤالات پاسخ دهید.</p> <p>۱- وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب بر دولت آشیان شما نیز بگذرد</p> <p>۲- بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد</p> <p>الف) در بیت اول «مشبه» را بنویسید.</p> <p>ب) در بیت دوم «مشبه به» را بنویسید.</p> <p>پاسخ: الف) محنت. ۰/۲۵ ص ۴۱ ب) تیر. ۰/۲۵ ص ۴۱</p>	۰/۵												

باسمه تعالی

نام طراح: محمدرضا قربانی	اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی	مدت زمان امتحان: ۸۰ دقیقه
محل خدمت: سروایت	معاونت آموزش متوسطه	تعداد سوالات: ۳۸
نام درس: فارسی دهم (۱)	اداره تکنولوژی، گروه های آموزشی و بررسی محتوا متوسطه	تعداد صفحات: ۵
پایه و رشته: همه رشته ها	نمونه سوالات استاندارد گروه درسی زبان و ادبیات فارسی	تاریخ طراحی: ۱۴۰۳/۹/۱۵

۲۷	کدام یک از آرایه های ادبی داخل کمانک، در همه گزینه ها به طور مشترک مشاهده می شود؟ (حسن تعلیل - تلمیح - حس آمیزی) الف) چو سرو از راستی برزد علم را / ندید اندر جهان تاراج غم را ب) بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد / حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی ج) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است د) درختان را دوست می دارم / که به احترام تو قیام کرده اند / و آب را که مهر مادر توست پاسخ: حسن تعلیل. صص (۳۵، ۳۴، ۱۴، ۳۱)	۰/۲۵
۲۸	قلمرو فکری در عبارت زیر نویسنده کدام ویژگی اخلاقی را نادرست می داند؟ «به زبان دیگر مگوی و به دل دیگر مدار تا گندم نمای جو فروش نباشی.» پاسخ: دورویی (ربا). ص ۱۸	۰/۲۵
۲۹	کدام یک از ابیات زیر یادآور آیه شریفه «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ» می باشد؟ الف) در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن ج) بادی که در زمانه بسی شمعها بکشت د) این عوعو سگان شما نیز بگذرد تأثیر اختران شما نیز بگذرد هم بر چراغدان شما نیز بگذرد پاسخ: ج) بادی که در زمانه بسی شمعها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد. ص ۴۱	۰/۲۵
۳۰	با توجه به شعر زیر، مقصود از «حسینی شدن» و «بیزیدی شدن» چیست؟ «شمشیری که بر گلوی تو آمد / هر چیز و همه چیز را در کاینات دو پاره کرد / هر چه در سوی تو حسینی شد، دیگر سو بیزیدی» پاسخ: طرفدار حق - طرفدار باطل. ص ۳۲	۰/۵
۳۱	مفهوم مناسب هر عبارت را از داخل کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف) رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا حق شناس باش. (قدرشناسی - تلاش و کوشش - حق گوئی) ب) گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان / نگاه دار سر رشته تا نگه دارد (وفاداری - صبر و شکیبایی - از خودگذشتگی در راه عشق) ج) اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن. (غمگین بودن - خویشتن داری - بی ریایی) پاسخ: الف) قدرشناسی. ص ۱۸ ب) وفاداری. ص ۴۹ ج) خویشتن داری. ص ۱۸	۰/۷۵
۳۲	مقصود از واژه های «سرمایه» و «پیرایه» در بیت زیر چیست؟ «ابر ز من صاحب سرمایه شد / باغ ز من صاحب پیرایه شد» پاسخ: سرمایه: باران - پیرایه: گل و گیاه. ص ۱۴	۰/۵
۳۳	در متن زیر نویسنده چه امری را دلیل رسیدن یوسف به مقام و حکومت می داند؟ «نیکو، بهتر هزار بار از نیکور، نبینی که یوسف را از روی نیکو، بند و زندان آمد و از خوی نیکو امر و فرمان آمد؟» پاسخ: خوش اخلاقی، خوش ذاتی. ص ۵۴	۰/۲۵
۳۴	مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. «تا نگردي آشنا زین پرده رمزی نشنوی / گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش» «حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد» پاسخ: رازداری (هر کسی لایق راز عشق نیست) یا: فقط محرم عشق، سخن عشق را درک می کند. ص ۴۹	۰/۵
۳۵	با توجه به شعر زیر، چرا گودال با وجود پست بودن، ارزشمند شمرده شده است؟ «در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حوض هم می توان عزیز بود» پاسخ: شهادت امام حسین (ع) در گودال قتلگاه. ص ۳۱	۰/۲۵

باسمه تعالی

نام طراح: محمدرضا قربانی	اداره گل آموزش و پرورش خراسان رضوی	مدت زمان امتحان: ۸۰ دقیقه
محل خدمت: سر ولایت	معاونت آموزش متوسطه	تعداد سوالات: ۳۸
نام درس: فارسی دهم (۱)	اداره تکنولوژی، گروه های آموزشی و بررسی محتوا متوسطه	تعداد صفحات: ۵
پایه و رشته: همه رشته ها	نمونه سوالات استاندارد گروه درسی زبان و ادبیات فارسی	تاریخ طراحی: ۱۴۰۳/۹/۱۵

۰/۵	۳۶	با توجه به شعر «چندان تنآوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد» منظور از قسمت مشخص شده چیست؟ پاسخ: عقل نوپای بشر نمی تواند مقام تو (امام حسین «ع») را درک کند. (عقل انسان از درک عظمت تو ناتوان و متحیر است.) ۰/۵ ص ۳۳
۰/۲۵	۳۷	با توجه به عبارت زیر توپسندده چه عاملی را باعث اتمیت پایدار مملکت می داند؟ «شهر را از عدل، دیوار کن و راهها را از ظلم و خوف پاک کن، که حاجت نیست به گل و خشت و سنگ و گچ.» پاسخ: گسترش عدل یا عدالت. ۰/۲۵ ص ۳۶
۴	۳۸	معنی ابیات و عبارات زیر را به تشر ساده و روان بنویسید. الف) بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند. ب) هر آن وصفی که گویم بیش از آنی. ج) تو تنهاتر از شجاعت / در گوشه روشن وجدان تاریخ ایستاده ای / به پاسداری از حقیقت. د) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار کاروان شما نیز بگذرد ه) دستتنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند. و) شوخ از خود بازکنیم. ز) چون بگشایم ز سر مو شکن / ماه ببیند رخ خود را به من ح) قصه حال یوسف را نیکو نه از حسن صورت او گفت، بلکه از حسن سیرت او گفت. در این بخش به هر پاسخ مشابه نمره تعلق می گیرد. الف) انسان های بزرگ با هر اتفاق درست یا نادرست عصبانی نمی شوند. ۰/۲۵ ص ۱۸ ب) هر وصفی که درباره تو بگویم، تو بالاتر از آن توصیف من هستی. ۰/۲۵ ص ۱۰ ج) تو با شجاعتی بی مانند، در گوشه ای از وجدان بیدار بشریت ۰/۲۵ برای محافظت از حقیقت به پا خاسته ای. ۰/۲۵ ص ۳۳ د) از این دنیا، انسان های زیادی عبور کردند و مردند؛ ۰/۲۵ به ناچار شما ظالمان هم از این دنیا خواهید رفت. ۰/۲۵ ص ۴۱ ه) فقیر بود، ۰/۲۵ / تو توان مالی نداشتی ۰/۲۵ تا به حال من رسیدگی کند. ۰/۲۵ ص ۶۱ و) آلودگی را ۰/۲۵ از خود دور کنیم. ۰/۲۵ ص ۶۱ ز) وقتی من پیچ و خم را از سر موهابیم باز بکنم (وقتی صاف و زلال بشوم) ۰/۲۵ ، ماه چهره خود را در من می بیند. ۰/۲۵ ص ۱۴ ح) [خداوند] قصه زندگی یوسف را ۰/۲۵ به دلیل زیبایی چهره او زیبا نام گذاری نکرد ۰/۲۵ بلکه به دلیل زیبایی باطن و اخلاق او زیبا نامید. ۰/۲۵ ص ۵۴
۲۰	جمع	«موفق و مؤید باشید»